

To rom og kjærlighet

Interiørdesigner Tove Meldgaard har lagt all sin kjærlighet og faglighet ned i leiligheten til sønnen Tage. Nå vil hun bida til å løfte bokkvaliteten også i andre omsorgsboliger.

TEKST IVAR KVISTUM FOTO TORE FJELD

Denne leiligheten er min kjærlighetserklæring til Tage, sier Tove Meldgaard og kikker varmt bort på sønnen som er i sving på kjøkkenet med å lage kaffe til gjestene sine.

Ingenting ble overlatt til tilfeldighetene og standardiserte minimumsløsninger da sønnen skulle flytte inn i sin første, egne leilighet på Sandaker i Oslo for halvannet år siden.

Hele interiøret i leiligheten er fra starten skapt for 27 år gamle Tage Meldgaard og hans interesser og behov. Kjøkkenskapene er holdt i favorittfargene svart og rødt. Foran tv-en står to hvilestoler i forkrommede stålrør og svart skinn. Bokhyllene vitner om levende interesse for brutalt raske superbiler og lokomotiver.

Men det du legger merke til aller først når du kommer inn i stua, er et digitalt trommesett strategisk plassert på en scene i det ene hjørnet. Settet har selvfølgelig doble basspedaler, noe som rører Tages sans for tung metallrock. Rammstein og Dimmu Borgir oppgis blant favorittene og inspirasjonskildene.

– Jeg visste fra starten at Tage skulle ha en scene i stua i stedet for en sofa. Ingen liker å sitte mer enn to i en sofa uansett, så da kan vi like gjerne ha to hvilestoler i stedet, forklarer Tove.

You are beautiful

Tage trekker fram trommesettet når vi spør hva han liker best i leiligheten sin. Men også badet:

TOVE MELDGAARD

Interiørdesigner fra Oslo med bred erfaring med alt fra fasjonable villaer og leiligheter til lokaler for Frelsesarmeen. Mange av hjemmene hun har utformet, er omtalt i reportasjer i interiørmagasiner som *Bonytt*, *Bo Bedre*, *Maison* og *Vi i Villa*.

Mer informasjon på www.meldgaard.no.

– På dusjveggen står det «you are beautiful». Det er kanskje det jeg liker aller best i leiligheten min, forteller han.

Tove Meldgaard har lang erfaring som interiørdesigner. Å arbeide med sønnens leilighet har vært en spesiell opplevelse, også faglig.

– Det er en av de mest meningsfulle oppgavene jeg har hatt og en sann glede, sier hun.

Derfor vil hun gjerne være med og skape flere omsorgsboliger der hun gjør som hos Tage: tar utgangspunkt i personen som skal bo der og de behovene boligen skal fylle for mennesket. Og det behøver slett ikke være råflott, luksuriøst og dyrt for at det skal bli fint. I Tages leilighet er mye av interiøret arvet og gjenbrukt.

– Folk skal i hvert fall vite at det er mulig. Jeg har sendt henvendelser til noen kommuner, men uten å få særlig respons. Jeg tror nok at det er foreldre

EN KJÆRLIGHETSGAVE: Tove Meldgaard har designet Tages leilighet ned til minste detalj etter hans behov, smak og interesser. – Dette er min kjærlighetsgave til Tage, sier hun.

FUNKSJONELT OG TRIVELIG: – Jeg trives godt i leiligheten min, forteller Tage Meldgaard til Handikapnytt.

som må ta tak og gjøre det for sine, dersom det skal bli noe av, sier hun.

Fargeløst og forutsigbart

At det er nødvendig å fornye måten omsorgsboliger innredes på, er Toril Heggen Munk helt enig i. Hun er nestleder i Norges Handikapforbund og regionleder i NHF Innlandet, med et sterkt og langvarig engasjement for funksjonshemmedes bosituasjon.

– Jeg har sett så mange fargeløse omsorgsboliger. Har du vært inne i én, vet du hva du finner i neste. Det er så forutsigbart, sier Toril Heggen Munk.

Fortsatt er det en kamp å hindre omsorgsboligløsninger som likner mer på institusjoner enn på private hjem. Men hun innrømmer at denne kampen så langt har handlet mest om kvadratmeter, lokalisering, bygningsmessige løsninger og antallet personer i bofellesskap. Interiør og design har ikke vært et tema.

– Her har vi kanskje forsømt oss. Ikke fordi vi ikke mener det er viktig, men fordi vi ikke har tenkt i de baner.

Et hjem som fungerer

Tage Meldgaard har en utviklingshemning som gjør det nødvendig med tilrettelegging av boligen. I de seks naboileilighetene som vender ut mot den samme korridoren og fellesarealene, bor det andre som også trenger at det er bemanning med assistanse og tilsyn hele døgnet. Det var foreldrene til de sju som gikk sammen om å kjøpe en etasje i den nye bygården på Sandaker, for på den måten å sikre at boligbehovet til barna deres ble dekket på en god måte.

Ikke bare er interiøret i den 48 kvadratmeter store leiligheten designet for at Tage skal føle seg hjemme og trives. Også de praktiske løsningene er nøye gjennomtenkt for at han skal klare seg best mulig på egen hånd og behøve minst mulig hjelp fra andre.

– Fordi jeg jobber med det jeg gjør, vet jeg hvor viktig det er å ha et hjem som fungerer. Det hjelper ikke med pene ting hvis det ikke er funksjonelt, sier Tove.

Et godt eksempel på den gjennom-

tenkte funksjonaliteten er garderobeløsningen på soverommet, der alle typer klær har hver sin skuff. På den måten klarer Tage å holde orden uten at det blir rot. Og dermed uten at han trenger assistanse for å finne det han trenger.

– Jeg måtte sette meg mest mulig inn i Tages situasjon for å finne ut hvordan det må være for at han skal klare mest mulig alene, forklarer Tove.

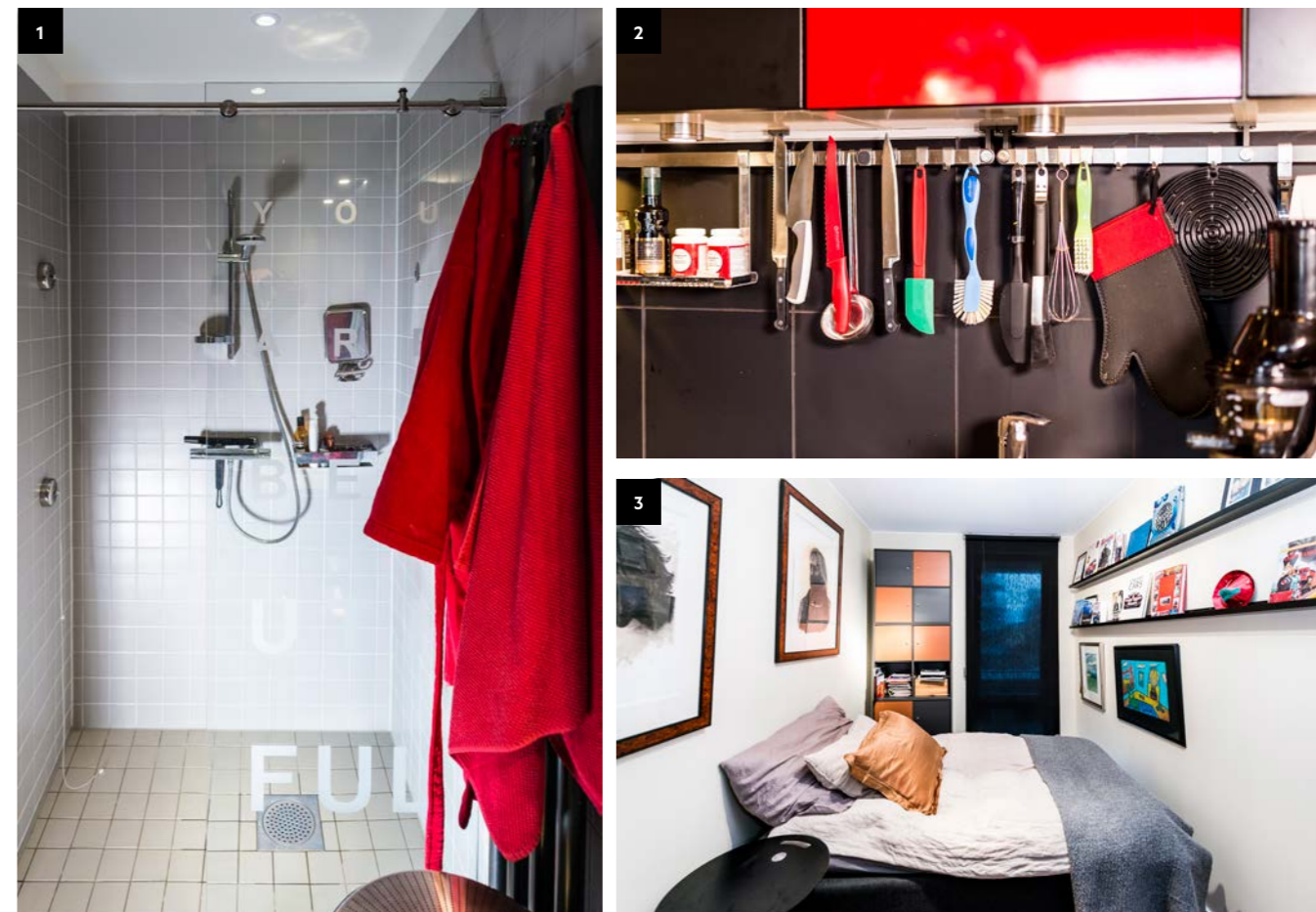
Hun har lagt vekt på at leiligheten skal være enkel å holde ren, at lampene er utstyrt med LED-pærer som ikke må skiftes så ofte og at materialene som er valgt, tåler mye slitasje.

Allerede før blokka var ferdig bygget, startet prosessen med å tilpasse leiligheten til Tage. Veggen til soverommet ble flyttet til fordel for mer plass til stue og kjøkken. For at soverommet fortsatt skulle fungere, ble sengen spesialbestilt til 1,90 meter i stedet for standardlengden. Til Tage er det uansett langt nok.

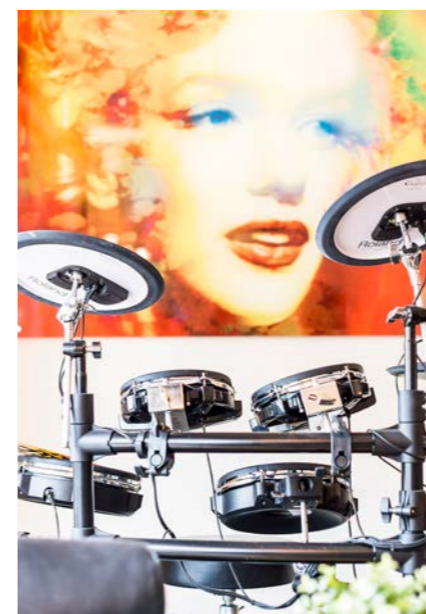
Badet sørget Tove for å tegne om i forhold til standardløsningen, slik at

Kanskje er det slik at Tage skal bo i denne toromsleiligheten livet ut. Da er det utrolig viktig at den fungerer for ham.

Tove Meldgaard

1. Badet er delikat og funksjonelt, med en dusjvegg som forkynner at «you are beautiful» (du er vakker.) 2. Smarte detaljer gjør det enkelt med daglige gjøremål. 3. Sengen er spesiallagd for å gå inn på tvers i soverommet og dermed spare plass. For Tage er den lang nok uansett.

TUNG-METALL: Trommesettet dominerer stua, akkurat slik Tage vil ha det.

ORDEN I KLESSKAPET: Tove har lagt stor vekt på å skape garderobe- og oppbevaringsløsninger som gjør at Tage er mest mulig selvhjulpent.

Det gjennomsyrrer hele den kommunale tankegangen at de ikke betrakter dette som fullverdige, private hjem.

Hedvig Ekberg, Norsk Forbund for Utviklingshemmede

vaskemaskinen skal kunne la seg skjule bak en rullgardin. Skyvedører gjør at plassen blir utnyttet best mulig.

– Kanskje er det slik at Tage skal bo i denne toromsleiligheten livet ut. Da er det utrolig viktig at den fungerer for ham, sier interiørdesigneren.

Invitere til selskap

For ikke lenge siden hadde Tage bursdag. Da inviterte han hele familien til selskap. Alle fikk plass rundt spisebordet som med et enkelt håndgrep kan trekkes ut nettopp til slike anledninger. Noen dager senere var det bursdagsselskap for kameratene hans, og bestekompisen skulle overnatte.

Slik Tove ser det, er muligheten til å ha gjester og selskap helt avgjørende for at en omsorgsbolig skal være et hjem og ikke bare en fordekt institusjonsplass.

– Skal det være et hjem, må man kunne invitere gjester hjemme hos seg selv. De som jobber i boligene, må sørge for å legge til rette for det, sier hun med ettertrykk.

Løsninger fra sykehjemmet

Når omsorgsboliger så ofte bærer preg av standardiserte minimumsløsninger, henger det sammen med tenkningen i kommunene, mener NHF-nestleder Toril Heggen Munk.

– Kommunene ser på omsorgsboliger som sin eiendom. Og for dem handler det mer om helse enn om bolig; løsningene hentes gjerne fra sykehjemmet. Kommunene tenker mye på det praktiske og økonomiske når de bygger slike boliger, men ikke så mye på at det skal leves et liv der, sier Munk.

INVITERTE TIL FEST: Da Tage hadde bursdag, kom hele familien på middag. I et ordentlig hjem skal man kunne invitere gjester.

Hun er overbevist om at omgivelsene virker inn på livsutfoldelsen – hos alle mennesker. Derfor skulle hun ønske at flere i kommunene og hos leverandører av installerte hjelpemidler kunne legge mer omtanke i utseende og design, slik at man slipper å få institusjonspreget rett i ansiktet når man kommer inn i et hjem.

– Jeg skulle ønske de oftere stilte seg spørsmålet: Kunne jeg tenkt meg å bo slik selv?

Kommunen har makta

At kampen mot institusjonspreget først og fremst handler om bygningsmasse og organisering av tjenester og ikke interiør, bekreftes av juridisk rådgiver Hedvig Ekberg i Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU).

– Vi har opplevd at noen foreldre har reagert på standarden inne i leilighetene, men ikke så mange som man kunne tro når man vet hvordan

de fleste boligene ser ut innvendig, sier Ekberg.

Hvorfor så få beboere og pårørende tar opp estetiske sider ved boligene, har flere årsaker, tror Ekberg. Det viktigste er at rundt 85 prosent av alle voksne utviklingshemmede bor i kommunale utleieboliger. Tallet er så høyt fordi kommunene ofte knytter denne boformen direkte sammen med tjenestetilbudet og fremstiller det som eneste mulighet. Samtidig blir tidsavgrensede leiekontrakter stadig vanligere, og ofte sier kommunene nei til at beboerne selv kan gjøre endringer i boligene.

– Det gjennomsyrrer hele den kommunale tankegangen at de ikke betrakter dette som fullverdige, private hjem, sier Ekberg.

I stedet lever institusjonstenkningen i beste velgående. Den kommer til uttrykk blant annet gjennom restriksjoner som innebærer at det er andre enn beboeren selv som har makten

innenfor hjemmets fire vegger.

– Det gjør noe med deg som menneske at andre bestemmer når du skal spise, når du må være hjemme, når du må legge deg – og om du får legge hull i vegg for å henge opp et bilde, konstaterer Hedvig Ekberg.

Pendelen svinger

Også Tove Meldgaard ser en direkte kobling mellom interiør og inkludering.

– Jeg tenker at boligene lettere kan fungere som hjem hvis de er innredet på beboernes premisser. Det sparer dessuten kommunen for arbeid at boligene fungerer slik at de som bor der er mest mulig selvhjulpne.

Men det er hele tiden en kamp for å hindre pendelen tilbake til institusjonsregimet, mener Tove.

– Vi ser det jo her også, at kommunen for eksempel legger opp til masse fellesaktiviteter, enda de som bor her faktisk er naboer og ikke en del av et bofellesskap.

Samtidig innser Tove at sønnen er heldigere enn mange andre. Han har en støttekontakt som deler musikksmaken til Tage. Sammen går de på heftige konserter. Og søsteren er også støttekontakt fire timer i uka. Alle burde hatt slike muligheter, mener Tove.

– Det er noe med at hvis vi skal ha integrering, må kommunene ikke bare si A, men også B.

Nå håper interiørdesigneren at sønnens leilighet kan inspirere andre til å bryte med institusjonspreget. ■

Handikapnytt.no
Se videoreportasjen der Tage Meldgaard viser fram den flotte leiligheten sin.

GLØDENDE INTERESSE: Raske superbiler er blant Tage Meldgaards fremste interesser.

Sprenger grenser innen funksjon - komfort - tilgjengelighet

NEATECH EVO 3F

- Utviklet for barn. Kan brukes av voksne
- Inne- og utestolskjøreegenskaper
- Kjør trygt med Gyro
- Setefunksjoner i særklasse
- Buddy Brace tilpasningsvennlig sete er standard
- 6 valgfrie farger på chassis:

Seteløft 30 cm

Tilt 45°

Aktiv tilt 15°

Begrenset ståfunksjon

El. regulerbar rygg med glidefunksjon

El. regulerbar benstøtte med glidefunksjon

www.picomedmobility.no